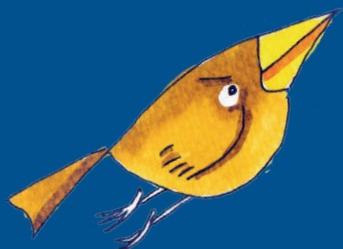

Joanna Machowska

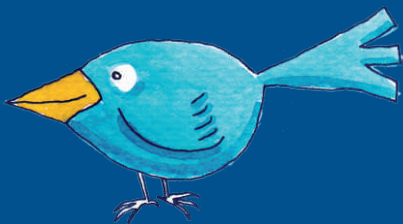

Gramatyka? Ależ tak!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A2

ALEŻ

Certyfikacja języka polskiego jako obcego

Podstawy urzędowego poświadczania znajomości języka polskiego jako obcego tworzy „Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy o języku polskim” (Dziennik Ustaw RP nr 73 z 30 kwietnia 2003 r.). Istotne uzupełnienia przynoszą dwa rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 października 2003 r. w sprawie Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego oraz w sprawie egzaminów języka polskiego jako obcego (Dziennik Ustaw RP nr 191 z 12 listopada 2003 r.). Z tych aktów prawnych wynika, iż Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego jest najwyższym ciałem przyjmującym wnioski dotyczące potrzeb w zakresie przeprowadzania egzaminów, nadzorującym ich przeprowadzanie i wydającym poświadczenia znajomości języka polskiego, zwane certyfikatami znajomości języka polskiego na trzech poziomach: podstawowym (B1), średnim (B2) i zaawansowanym (C2).

Cytowane akty prawne tworzą polski system poświadczania znajomości naszego języka. Należy jednak dodać, że od roku 2000 Polska jest członkiem Association of Language Testers in Europe [ALTE] i że testy do sprawdzania znajomości polszczyzny, stosowane przez Państwową Komisję Poświadczania, odpowiadają standardom europejskim. Działania tworzące polski system certyfikacji języka zostały podjęte z myślą o wejściu Polski do Unii Europejskiej oraz o nauczaniu i sprawdzaniu znajomości języka polskiego zgodnie ze standardami europejskimi.

Adres sekretariatu Państwowej Komisji Poświadczania:

Biurowo Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej
Sekretariat Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości
Języka Polskiego jako Obcego
ul. Ogrodowa 28/30, 00-896 Warszawa
tel. +48 22 826-74-34 fax: +48 22 826-28-23
e-mail: certyfikacja@buwim.edu.pl
www.buwim.pl/certyfikacja

Nauczanie języka polskiego według standardów międzynarodowych:

Poziom	Oznakowanie	Nazwa
Poziom elementarny	A1	(ALTE: Breakthrough; Council of Europe: A1, Breakthrough Level)
Poziom wstępny	A2	(ALTE: Waystage User; Council of Europe: A2, Waystage Level)
Poziom progowy	B1	(ALTE: Threshold User; Council of Europe: B1, Threshold)
Poziom średni ogólny	B2	(ALTE: Independent User; Council of Europe: B2, Vantage)
Poziom efektywnej biegłości użytkowej	C1	(ALTE: Competent User; Council of Europe: C1, Effective Operational Proficiency)
Poziom zaawansowany	C2	(ALTE: Good User; Council of Europe: C2, Mastery)

Gramatyka?

Ależ tak!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A2

JĘZYK POLSKI DLA CUDZOZIEMCÓW

**SERIA POD REDAKCJĄ
WŁADYSŁAWA MIODUNKI**

**KATEDRA JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO
UNIwersytetu Jagiellońskiego**

Joanna Machowska

Gramatyka?

Ależ tak!

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A2

poziom
A2

Kraków

© Copyright by Joanna Machowska and Towarzystwo Autorów
i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2011

ISBN 97883-242-1533-1
TAiWPN UNIVERSITAS

Tłumaczenie na język angielski
Magdalena Buchta

Tłumaczenie na język niemiecki
Jan Szurmant

Tłumaczenie na język rosyjski
Sergiy Tyupa

Redakcja
Jolanta Stal

Rysunki
Kamila Gawłowska
www.kamilagawlowska.pl

Projekt okładki i stron tytułowych
Sepielak

www.universitas.com.pl

Spis treści

Wstęp	7
Introduction	9
Vorwort	11
Предисловие	14
Wykaz terminów gramatycznych	17
A glossary of grammatical terms	19
Wörterbuch der grammatikalischen Termini	21
Словарь грамматических терминов	23
I. Odmiana rzeczownika, przymiotnika i zaimka osobowego	25
I.1. <i>Piękna noc i przystojny parlamentarzysta</i> . Mianownik liczby pojedynczej	27
I.2. <i>Wracam znad morza od rodziny</i> . Dopełniacz liczby pojedynczej	34
I.3. <i>Dam kwiaty mojej dziewczynie</i> . Celownik liczby pojedynczej i mnogiej	45
I.4. <i>Kocham język polski</i> . Biernik liczby pojedynczej	56
I.5. <i>Tęsknię za przyjaciółmi</i> . Narzędnik liczby pojedynczej i mnogiej	65
I.6. <i>W Krakowie, na Rynku</i> . Miejsownik liczby pojedynczej i mnogiej	72
I.7. <i>Tu pracują inżynierowie, projektanci i graficy</i> . Mianownik liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego	83
I.8. <i>Uwielbiam lody</i> . Mianownik i biernik liczby mnogiej rodzaju niemęskoosobowego	90
I.9. <i>Mam wspaniałych studentów</i> . Dopełniacz liczby mnogiej i biernik liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego	96
I.10. <i>Ojej! Nic nie pamiętam</i> . Ćwiczenia powtórzeniowe. Rzeczownik i przymiotnik	102
II. <i>Nie lubię go, a on nie lubi mnie</i> . Zaimek	119
III. <i>Spotkamy się drugiego o drugiej</i> . Liczebnik	127
IV. <i>Jestem najlepszy z grupy</i> . Stopniowanie przymiotnika	137

V. Odmiana czasownika	149
V.1. <i>Słucham, powtarzam, notuję.</i> Czas teraźniejszy	151
V.2. <i>Przyjechałem do Polski pół roku temu.</i> Aspekt dokonany i niedokonany w czasie przeszłym	159
V.3. <i>Wróć tu na pewno.</i> Aspekt dokonany i niedokonany w czasie przyszłym	167
V.4. <i>Naucz się języka polskiego!</i> Tryb rozkazujący	175
V.5. <i>Gdybym był bogaty...</i> Tryb przypuszczający	181
V.6. <i>Ojej! Nic nie pamiętam.</i> Ćwiczenia powtórzeniowe. Czasownik	187
VI. <i>Mówię już lepiej!</i> Stopniowanie przysłówków	199
VII. <i>Odpoczywam przy domu pod drzewem na trawie.</i> Przyimek	207
VIII. <i>To już wiesz!</i> Ćwiczenia gramatyczne i nie tylko	217
Klucz do zadań	231

Wstęp

Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A2 *Gramatyka? Ależ tak!* stanowią kontynuację ćwiczeń gramatycznych dla poziomu A1 pt. *Gramatyka? Dlaczego nie?!?* wydanych w 2010 r. Jak wspominałam we wstępie do poprzedniego zbioru, brakuje na naszym rynku ćwiczeń adresowanych do studentów określonych poziomów nauczania. Zbiory ćwiczeń mające w podtytule wyrażenie „dla początkujących” przeznaczone są dla bardzo dużej grupy studentów – od tych, którzy nie znają języka polskiego w ogóle, po studentów uczących się na poziomach A1 i A2. Powoduje to pomieszanie zagadnień gramatycznych i leksyki z obu tych poziomów. Efektem są ćwiczenia bardzo łatwe i trudne sąsiadujące ze sobą w jednym zbiorze.

Od momentu, gdy poziomy zaawansowania zostały dokładnie opisane w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego, można bez problemu zdefiniować poziomy A1 i A2.

Przygotowując ćwiczenia dla poziomu A1, byłam przekonana o konieczności stworzenia także drugiej części, która będzie adresowana do studentów z poziomu A2.

Konstrukcja podręcznika *Gramatyka? Ależ tak!* nawiązuje swoim układem do poprzedniego zbioru ćwiczeń, jest on jednak uzupełniony o nowe zagadnienia gramatyczne, które znajdują się w programie poziomu A2. Została też poszerzona leksyka, gdyż skończywszy poziom A2, student powinien operować około dwoma tysiącami słów.

Pisząc o podobieństwie układu obu książek, chciałam zwrócić uwagę, że zagadnienia gramatyczne zostały ułożone zgodnie z gramatyką opisową języka polskiego, a więc najpierw imienne części mowy, potem zaś czasownik. Również przypadki zostały zaprezentowane w kolejności znanej z polskich gramatyk. Odstąpiłam tu od układu, który funkcjonuje w glottodydaktyce, z dwu względów:

Jest to zbiór ćwiczeń, a nie podręcznik kursowy, który wykorzystywany jest na zajęciach w kolejności, jaką sugeruje autor. W publikacji tej między poszczególnymi rozdziałami prezentującymi oddzielne zagadnienia gramatyczne nie ma powiązania. Nie muszą być one przedstawiane w układzie takim, w jakim występują w książce, ale mogą być realizowane w kolejności, która odpowiada nauczycielowi lub studentom, gdy traktują te ćwiczenia jako powtórzenie wiadomości przed testem, egzaminem lub egzaminem certyfikacyjnym, który prawdopodobnie niedługo będzie można zdawać na poziomie A2.

Układ glottodydaktyczny nie we wszystkich podręcznikach jest identyczny. Już w opracowaniach z poziomu A1 realizowane są różne pomysły dotyczące kolejności zagadnień gramatycznych: najpierw narzędnik czy biernik, najpierw miejscownik czy aspekt czasownika? Na poziomie A2 istnieje jeszcze więcej różnic w koncepcjach autorów. W takim układzie należałoby też przeplatać – gdyż tak się najczęściej czyni – imienne części mowy z zagadnieniami dotyczącymi czasownika i z nieodmiennymi częściami mowy.

Mając świadomość, że student na poziomie A2 z wieloma zagadnieniami gramatycznymi już się zetknął, starałam się wykorzystać jego dotychczasową wiedzę, wprowadzając go jednocześnie w nowe aspekty poznanych wcześniej problemów.

Wiele ćwiczeń zostało pomyślanych tak, aby można było pracować metodą indukcyjną, bardzo cenioną w glottodydaktyce. Inne ćwiczenia systematyzują wiedzę studenta i ułatwiają mu zapamiętanie reguł.

Dużą grupę zadań stanowią krzyżówki, tabelki, diagramy i teksty, w których student odkrywa reguły. Zależało mi na tym, by w większej części były to ćwiczenia, które tworzą wykorzystując możliwości uczenia się przez studenta. Mam nadzieję, że liczne ilustracje pomogą utrwalić reguły polskiej gramatyki i wspomogą pamięć studentów.

Od lat ucząc gramatyki, staram się, aby była ona tylko drogą i środkiem do opanowania języka, a nie celem samym w sobie. Dlatego też często ćwiczenia są zadaniami, w których student na podstawie zdobytych informacji buduje poprawne wypowiedzi i opanowuje struktury potrzebne w komunikacji. Nie są to wszakże zajęcia nudne i męczące – sprawiają przyjemność wynikającą z coraz łatwiejszego komunikowania się w języku polskim.

Jestem głęboko przekonana, że choć nauczanie gramatyki stanowi jedynie drogę do sukcesu, jakim jest znajomość języka obcego, to sposób ten może być przyjemny, a przede wszystkim ciekawy i kreatywny.

Chciałam też, aby w ćwiczeniach pojawiło się wiele informacji o Polsce, polskiej kulturze i historii. Pomógł mi w tym rozdział poświęcony liczebnikowi, w którym znalazło się wiele dat z historii Polski, a także rozdział omawiający stopniowanie przymiotników, w którym można porównywać różne obiekty geograficzne nie tylko w Polsce, ale i na świecie.

Naturalnie w oddawanym do Państwa rąk zbiorze są również tradycyjne ćwiczenia transformacyjne, ale w ogromnej części zostały one przygotowane nie na izolowanych zdaniach, lecz na tekstach ciągłych, które stanowią krótkie historyjki. Konstrukcje składniowe są nadal proste, przeważają zdania pojedyncze i współrzędnie złożone.

Wszystkie polecenia zostały napisane w języku polskim, ale ponieważ do każdego ćwiczenia podano przykład, studenci nie powinni mieć trudności ze zrozumieniem instrukcji. Na początku książki znajduje się też słownik polskich terminów gramatycznych, które zostały wyjaśnione w języku angielskim.

Mam nadzieję, że *Gramatyka? Ależ tak!* będzie przydatną, a jednocześnie interesującą pomocą dla nauczycieli pracujących na poziomie A2 oraz dla studentów, którzy niezrażeni początkowymi trudnościami postanowili nadal odkrywać język polski, a być może w przyszłości przystąpią do egzaminu certyfikatowego. Studenci mogą korzystać z niniejszego zbioru, ucząc się zarówno na kursach, jak i samodzielnie, książka bowiem zawiera klucz do zadań.

Chciałam bardzo podziękować Panu Profesorowi Władysławowi Mioduncie, który podobnie jak przy pracy nad pierwszą częścią zmotywował mnie do ukończenia tego zbioru ćwiczeń.

Serdeczne podziękowania składam również Pani Profesor Grażynie Zarzyckiej z Uniwersytetu Łódzkiego, która podjęła się recenzowania tego podręcznika. Jej uwagi i sugestie były bardzo cenne i z pewnością wpłynęły na jakość wielu ćwiczeń.

Dziękuję moim studentkom ze studiów magisterskich: Barbarze Godłowskiej, Edycie Krasnowskiej i Marii Kulanek za możliwość wykorzystania ich ćwiczeń w moim podręczniku.

Joanna Machowska

Introduction

Gramatyka? Ależ tak! – a practice book for A2 level students of Polish – is a continuation of *Gramatyka? Dlaczego nie?!* – a grammar practice book for A1 students of Polish published in 2010. As I mentioned in the Introduction to that volume, there is a demand on our market for Polish language practice books tailored for students on a particular level. Many books labeled “for beginners” are, in fact, meant for quite a wide range of students, from those who speak no Polish at all to those who have already reached level A1 or even A2. As a result, they contain grammatical and lexical material from all these levels (from absolute basics to A2), which, in effect, means that very easy exercises appear alongside the difficult ones.

Since the levels of proficiency have been precisely described within the Common European Framework of Reference for Languages, it is no longer a problem to define levels A1 and A2.

Even while working on the practice book for A1 students, I was already aware of the need for a subsequent volume, which would be directed at A2 level students.

Gramatyka? Ależ tak! is organized just like the first part, but it contains additional grammatical material which belongs to the A2 level program. The lexical content has also been broadened: on completion of the A2 level course, the student should be able to make use of ca. two thousand words.

Emphasizing the similar organization of the two books, I want to point out that the grammatical content has been ordered according to the descriptive grammar of the Polish language: first, the noun and its modifiers, and then the verb. The grammatical cases are also presented in the order adopted by Polish grammars. I have decided not to follow the order that functions in language education studies, for two reasons:

1. This is a practice book, and not a student’s book used in class in the order prescribed by the author. There is no connection between particular chapters devoted to particular grammar point. Thus, they do not have to be presented in the order in which they appear in the book, but in a way that best suits the teacher or the students who want to practise before a test, an exam, or a certificate exam (which will probably soon be available at A2 level).

2. Various student’s books follow different orders. Even at A1 level there are a few ways of approaching the grammatical material: which should go first, the instrumental or the accusative? The locative case or the verb aspect? Level A2 is still richer in differences. In this case, one would also expect topics devoted to the noun and its modifiers to intertwine with those devoted to the verb and the uninflected parts of speech – which, in fact, happens in most of the books.

Being aware of the fact that the A2-level students have already covered many grammar points, I tried to make use of their already gained knowledge, and at the same time to introduce the learner to new aspects of previously learnt topics.

Many of the exercises have been designed in such a way as to enable inductive learning, which is very popular with language education studies. Other exercises allow the students to systematize their knowledge and make it easier for them to remember the rules.

A lot of exercises are in the form of a crossword, a diagram, or a text, on the basis of which the student can discover the rules. Most of all, I wanted my exercises to require a creative use of the student's learning abilities. I hope that numerous graphics will help the student consolidate the rules of Polish grammar and memorize them better.

Having taught grammar for years, I always try to regard it as the tool and means to master the language, and not the aim in itself. That's why my exercises often have the form of tasks in which the student makes use of the information to build correct sentences and master the structures needed for communication. These tasks are by no means boring or tiring; in fact, they may be source of fun and lead to more and more fluent communication in Polish.

I am deeply convinced that even though mastering grammar is just a means to successful learning of a foreign language, this process can be pleasurable and, most of all, interesting and creative.

Last but not least, I wanted my exercises to contain a lot of information about Poland, Polish culture and history. The most conducive here was the chapter on quantifiers, in which I put a lot of dates from Polish history, as well as the chapter on adjective gradation, in which students can compare various geographical objects not only from Poland, but from all over the world.

Naturally, the book contains also traditional transformational exercises, but the majority of them are based not on isolated sentences but on texts taking the form of very short stories. The syntax has been kept on a basic level, containing mostly simple and compound sentences.

All the instructions are formulated in Polish, but because each exercise is accompanied by an example, the students shouldn't have problems in understanding the instruction. At the beginning of the book there is also a glossary of Polish grammatical terms with their English equivalents.

I hope that *Gramatyka? Ależ tak!* will be a useful and, at the same time, interesting help for both the teachers teaching at A2 level and the students who, undiscouraged by initial difficulties, want to keep on learning the Polish language and perhaps take a certificate exam in the future. Students can use this book both under the teacher's supervision and on their own, since it is equipped with the answer key.

I would like to express my deep gratitude to Prof. Władysław Miodunka, who, just like with the previous volume, kept motivating me in my work on the book.

I would also like to give my thanks to Prof. Grażyna Zarzycka from the University of Lodz, who agreed to review this volume. Her invaluable comments and suggestions helped me to polish many of the exercises.

I am likewise grateful to my MA students: Barbara Godłowska, Edyta Krasnowska and Maria Kulanek, for having let me use their exercises in my book.

Joanna Machowska

Vorwort

Die Grammatikübungen für die Niveaustufe A2 des GER unter dem Namen *Gramatyka? Ależ tak!* sind eine Fortsetzung der Grammatikübungen für die Niveaustufe A1 des GER unter dem Namen *Gramatyka? Dlaczego nie?!*, die im Jahr 2010 herausgegeben wurden. Wie ich bereits im Vorwort zur vorherigen Sammlung erwähnte, fehlt es auf unserem Markt an Übungen, die für Lernende bestimmter Niveaustufen des Spracherwerbs gedacht sind. Übungssammlungen, die im Untertitel die Bezeichnung „für Anfänger“ aufweisen, sind für eine sehr große Gruppe von Lernenden bestimmt – von denen, die Polnisch überhaupt nicht kennen, bis zu den Lernenden auf den Niveaustufen A1 und A2. Dies führt zu einer Vermischung der grammatikalischen Probleme und des Wortschatzes aus diesen beiden Niveaustufen. Dies wiederum hat zur Folge, dass sich in einer einzigen Sammlung sehr einfache und schwierige Übungen miteinander abwechseln.

Seit dem Zeitpunkt, an dem die Niveaustufen durch den Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen GER genau festgelegt worden sind, kann man die Niveaustufen A1 und A2 problemlos definieren und so voneinander abgrenzen.

Schon bei der Vorbereitung der Übungen für die Niveaustufe A1 war ich von der Notwendigkeit überzeugt, auch einen zweiten Teil zu erstellen, der für Lernende auf der Niveaustufe A2 bestimmt ist.

Der Aufbau des Lehrwerks *Gramatyka? Ależ tak!* knüpft an die Reihenfolge der vorherigen Übungssammlung an, es ist allerdings erweitert um neue grammatikalische Probleme, die sich im Programm für die Niveaustufe A2 befinden. Es wurde auch der Wortschatz erweitert, denn am Ende der Niveaustufe A2 sollte der Lernende ungefähr 2.000 Wörter verwenden können.

Indem ich über die Ähnlichkeiten der Reihenfolge beider Bücher schreibe, möchte ich darauf hinweisen, dass die grammatikalischen Probleme in Übereinstimmung mit der deskriptiven Grammatik der polnischen Sprache angeordnet wurde, und somit zuerst die Nominalwortarten behandelt werden und erst anschließend die Verben. Ebenso werden die Fälle in der aus polnischen Grammatiken bekannten Reihenfolge vorgestellt. Ich habe von einer Reihenfolge abgesehen, die in der Glottodidaktik verwendet wird, und zwar aus den folgenden beiden Gründen:

Es handelt sich um eine Übungssammlung, nicht jedoch um ein Kursbuch, das im Unterricht in der Reihenfolge behandelt wird, die der Autor vorgibt. In solch einer Publikation gibt es keine Verbindung der getrennten grammatikalischen Probleme zwischen den einzelnen eingeführten Kapiteln. Sie müssen nicht in der Reihenfolge vorgestellt werden, in der sie im Buch auftauchen, sondern können in der Reihenfolge bearbeitet werden, die der Lehrkraft oder dem Lernenden zusagt, falls sie die Übungen als Wiederholung oder Vertiefung vor Tests, Prüfungen oder Zertifikatsprüfungen behandeln, die wahrscheinlich in Kürze auf der Niveaustufe A2 abgelegt werden können.

Der glottodidaktische Aufbau ist nicht in allen Lehrwerken identisch. Schon bei der Ausarbeitung der Niveaustufe A1 wurden verschiedene Denkansätze umgesetzt, die die

Reihenfolge der grammatikalischen Probleme betreffen: zuerst den Instrumental oder den Akkusativ, zuerst den Lokativ oder den Aspekt der Verben? Auf der Niveaustufe A2 gibt es noch mehr Unterschiede in den Konzepten der Autoren. In diesem Aufbau ging es auch um eine Verflechtung – denn so ergibt es sich am häufigsten – der Nominalwortarten mit den die Verben betreffenden Probleme und den indeklinablen Wortarten.

Sich dessen bewusst, dass der Lernende auf der Niveaustufe A2 schon mit vielen grammatikalischen Problemen in Berührung gekommen ist, war ich darum bemüht, seine bisherigen Kenntnisse zu nutzen, indem gleichzeitig neue Aspekte zuvor kennengelernter Probleme eingeführt werden.

Viele Übungen wurden so erdacht, dass mit der Induktionsmethode gearbeitet werden kann, die in der Glottodidaktik sehr geschätzt wird. Weitere Übungen systematisieren die Kenntnisse des Lernenden und erleichtern ihm das Einprägen der Regeln.

Viele Aufgaben stellen Kreuzworträtsel, Tabellen, Diagramme und Texte dar, in denen der Lernende Regeln entdeckt. Es ging mir dabei darum, dass es sich beim Großteil der Übungen um solche handelt, die kreativ die Möglichkeiten des eigenständigen Spracherwerbs durch die Lernenden nutzen. Ich hoffe, dass die zahlreichen Illustrationen dabei helfen, die Regeln der polnischen Grammatik zu festigen und das Einprägen der Lernenden unterstützen.

Da ich seit Jahren Grammatik unterrichte, bin ich stets bemüht, dass sie nur einen Weg und Mittel zur Beherrschung der Sprache darstellt, nicht aber ein Selbstzweck. Deswegen sind Übungen oft auch Aufgaben, bei denen der Lernende auf der Grundlage der erworbenen Informationen fehlerfreie Sätze konstruiert und für die Kommunikation notwendige Strukturen erlernt. Es handelt sich dabei jedoch nicht um langweilige oder anstrengende Beschäftigungen, sondern um solche, die zu einer Zufriedenheit einer immer einfacheren Kommunikation im Polnischen führen.

Ich bin der festen Überzeugung, dass, wenn das Lernen der grammatikalischen Strukturen schon ein Weg zu einer erfolgreichen Beherrschung der Fremdsprache ist, die Art und Weise des Lernen dieser Strukturen so angenehm wie möglich sein sollte, und vor allem interessant und kreativ.

Es ging mir auch darum, dass in den Übungen viele Informationen über Polen, die polnische Kultur und Geschichte einfließen. Besonders einfach war dies im Kapitel zu den Zahlwörtern, in dem sich viele Daten aus der Geschichte Polens befinden, und auch dem Kapitel zur Steigerung der Adjektive, in dem man verschiedene geographische Objekte nicht nur aus Polen, sondern ganzen Welt, miteinander vergleichen kann.

Natürlich sind in der Sammlung, die Sie in den Händen halten, auch typische Transformationsübungen, aber im größten Teil wurden sie nicht in separaten Aufgaben zusammengestellt, sondern in Fließtexten, bei denen es sich um kurze Geschichten handelt. Der syntaktische Aufbau ist weiterhin einfach, es überwiegen nicht verschachtelte Hauptsätze und parataktische Satzverbindungen.

Alle Aufgabenstellungen wurden auf Polnisch verfasst, da aber zu jeder Übung ein Lösungsbeispiel angegeben ist, sollten die Lernenden keine Schwierigkeiten mit dem Verständnis der Anweisung haben. Am Anfang des Buches befindet sich außerdem ein Wörterbuch der polnischen Grammatiktermini, die ins Deutsche übersetzt worden sind.

Ich hoffe, dass *Gramatyka? Ależ tak!* von Nutzen und das Lehrwerk gleichzeitig eine interessante Hilfe für die auf der Niveaustufe A2 des GER unterrichtenden Lehrer sein wird sowie, dass sich die Lernenden, unbeeindruckt von den Anfangsschwierigkeiten dazu entschließen, sich weiterhin die polnische Sprache zu erschließen, und vielleicht in der Zukunft eine Zertifikatsprüfung abzulegen. Die Lernenden können die vorliegende Sammlung benutzen, wenn

sie in Kursen oder selbständig lernen, das Buch enthält daher einen Lösungsschlüssel zu den Aufgaben.

Ich möchte mich sehr bei Herrn Professor Władysław Miodunka bedanken, der mich ähnlich wie schon bei der Arbeit am ersten Teil dazu motivierte, diese Übungssammlung zu vollenden.

Meinen herzlichen Dank spreche ich außerdem Frau Professorin Grażyna Zarzycka von der Universität Łódź für ihre Durchsicht dieses Lehrwerks aus. Ihre Anmerkungen und Vorschläge waren sehr wertvoll und sie trugen mit Sicherheit zur Qualität vieler Übungen bei.

Ich danke meinen Studentinnen aus den Magisterstudiengängen: Barbara Godłowska, Edyta Krasnowska und Maria Kulanek, für die Möglichkeit, ihre Übungen in diesem Lehrwerk zu verwenden.

Joanna Machowska

Предисловие

Сборник грамматических упражнений для уровня A2 «Gramatyka? Ależ tak!» представляет собой продолжение упражнений по грамматике для уровня A1, изданных в 2010 г. под названием «Gramatyka? Dlaczego nie?!». Как я уже отмечала в предисловии к предыдущему сборнику, на нашем рынке не хватает упражнений, адресованных для учащихся на начальных уровнях обучения. Сборники упражнений, в названиях которых фигурирует выражение «для начинающих», предназначены для очень обширной группы учащихся – как для тех, кто вообще не знает польский язык, так и для учащихся на уровнях A1 и A2. Это вызывает смешивание грамматических тем и лексики обоих уровней. Как следствие, в одном сборнике рядом могут находиться очень простые и очень сложные упражнения.

Благодаря введению Европейской системы уровней владения иностранным языком теперь можно с легкостью определить уровни A1 и A2.

Подготавливая упражнения для уровня A1, я была уверена в необходимости создания второй части, предназначенной для учащихся на уровне A2.

Структура учебника «Gramatyka? Ależ tak!» напоминает построение предыдущего сборника упражнений, однако он расширен за счет новых грамматических тем, которые относятся к уровню A2. Словарный запас также был увеличен, поскольку после окончания уровня A2 учащийся должен владеть приблизительно двумя тысячами слов.

Говоря о схожести построения обоих учебников, я хотела бы обратить внимание на то, что грамматические темы были расположены в соответствии с описательной грамматикой польского языка, то есть сначала представлены именные части речи, а после них – глагол. Падежи также были представлены в последовательности, употребляемой в учебниках по грамматике польского языка. Здесь я отошла от порядка, используемого в глоттодидактике, по двум причинам:

Во-первых, это сборник упражнений, а не курсовой учебник, который используют на занятиях в последовательности, предложенной автором. В данном сборнике нет связи между разделами, которые содержат обособленные грамматические темы. Не обязательно представлять их в таком порядке, в каком они размещены в сборнике: темы можно проходить в последовательности, которая отвечает потребностям преподавателя или учащихся, если рассматривать эти упражнения как повторение материала перед контрольной работой, экзаменом или сертификационным экзаменом, который, вероятно, в скором времени можно будет сдавать на уровне A2.

Не во всех учебниках глоттодидактическая структура является идентичной. Уже в материалах на уровне A1 реализуются разные идеи относительно последовательности грамматических тем: сначала творительный или винительный падеж, сначала предложный падеж или вид глагола? На уровне A2 существует еще больше различий в концепциях авторов. При таком подходе следовало бы – поскольку именно так чаще всего и поступают – смешивать темы по именным частям речи с темами, связанными с глаголом и неизменяемыми частями речи.

Помня о том, что учащийся на уровне А2 уже сталкивался со многими грамматическими темами, я старалась использовать его предшествующие знания, одновременно предлагая ему новые аспекты уже известных ранее тем.

Большое количество упражнений было составлено так, чтобы можно было использовать метод индукции, который высоко ценят в глоттодидактике. Еще одна группа упражнений систематизирует знания учащегося и облегчает ему запоминание правил.

Немало заданий представлено в виде кроссвордов, таблиц, диаграмм и текстов, в которых учащийся самостоятельно формулирует правила. Я стремилась к тому, чтобы, выполняя большую часть упражнений, учащиеся творчески использовали свои возможности к обучению. Надеюсь, что многочисленные иллюстрации помогут усвоить правила польской грамматики и укрепить память учащихся.

На основе своего многолетнего опыта преподавания грамматики я придерживаюсь мнения, что грамматика должна быть всего лишь путем и средством для овладения языком, а не целью в себе. В этой связи упражнения часто представлены в виде заданий, где учащийся строит правильные фразы на основе полученных сведений, а также овладевает структурами, необходимыми для общения. Упражнения эти не являются скучными или чрезмерно сложными – напротив, они приносят радость все более уверенного общения на польском языке.

Я глубоко убеждена, что хотя изучение грамматики – это всего лишь путь к успеху, которым является овладение иностранным языком, он, тем не менее, может быть приятным, а прежде всего интересным и творческим.

Я также стремилась к тому, чтобы в упражнениях содержалось много информации о Польше, ее культуре и истории. В этом мне помог раздел, посвященный числительному – в нем представлено много дат из польской истории, – а также раздел о степенях сравнения прилагательного, где можно сравнивать различные географические объекты не только в Польше, но и по всему миру.

Естественно, в предлагаемом вам сборнике есть и традиционные трансформационные упражнения, но в огромной степени они были приготовлены не на основе изолированных предложений, а на связных текстах, которые представляют собой короткие рассказы. Синтаксические конструкции здесь по-прежнему просты – преобладают простые и сложносочиненные предложения.

Все инструкции написаны по-польски, но благодаря тому, что для каждого упражнения предоставлен пример, учащиеся не должны испытывать трудности с их пониманием. В начале сборника содержится польско-английский словарь грамматических терминов.

Надеюсь, что сборник «Gramatyka? Ależ tak!» будет полезным и в то же время интересным пособием для преподавателей, работающих на уровне А2, а также для учащихся, которые не испугались начальных трудностей и продолжают открывать для себя польский язык, а в будущем, возможно, будут сдавать сертификационный экзамен. Учащиеся могут пользоваться данным сборником как на курсах, так и самостоятельно, поскольку в пособии содержится ключ к упражнениям.

Я хотела бы выразить свою глубокую признательность профессору Владиславу Медунке, который, равно как и во время работы над первой частью, поддерживал меня в подготовке данного сборника.

Также я хотела бы выразить искреннюю благодарность профессору Гражине Зажицкей из Университета Лодзи, которая подготовила рецензию на данный сборник. Ее замечания и предложения были очень ценными и вне сомнения позволили улучшить качество многих упражнений.

Также я благодарю своих студенток-магистрантов – это Барбара Годловска, Эдита Красновска и Мария Куланек – за возможность использовать их упражнений в своем сборнике.

Йоанна Маховска

Wykaz terminów gramatycznych

Poniżej znajdują się polskie terminy gramatyczne, które używane są w zbiorze ćwiczeń w tłumaczeniu na język angielski.

liczba pojedyncza (l.poj.)

liczba mnoga (l.mn.)

rodzaj męski (r.m.)

żywy

nieżywy

rodzaj żeński (r.ż.)

rodzaj nijaki (r.n.)

rodzaj męskoosobowy

rodzaj niemęskoosobowy

rzeczownik

przymiotnik

czasownik

zaimek

przyimek

przysłówek

mianownik

dopełniacz

celownik

biernik

narzędnik

miejsownik

koniugacja

bezokolicznik

czas teraźniejszy

czas przeszły

czas przyszły

aspekt dokonany

aspekt niedokonany

tryb rozkazujący

tryb przypuszczający
stopień równy
stopień wyższy
stopień najwyższy

A glossary of grammatical terms

The following is a list of Polish grammatical terms which were used in the book, together with their English equivalents.

Polish term:	English term:
liczba pojedyncza (l.poj.)	singular
liczba mnoga (l.mn.)	plural
rodzaj męski (r.m.)	masculine
żywy	animate
nieżywy	inanimate
rodzaj żeński (r.ż.)	feminine
rodzaj nijaki (r.n.)	neuter
rodzaj męskoosobowy	masculine personal
rodzaj niemęskoosobowy	non-masculine personal
rzeczownik	noun
przymiotnik	adjective
czasownik	verb
zaimek	pronoun
przyimek	preposition
przysłówek	adverb
mianownik	nominative
dopełniacz	genitive
celownik	dative
biernik	accusative
narzędnik	instrumental
miejszczownik	locative
koniugacja	conjugation
bezokolicznik	infinitive
czas terażniejszy	present tense
czas przeszły	past tense
czas przyszły	future tense
aspekt dokonany	perfective aspect
aspekt niedokonany	imperfective aspect

tryb rozkazujący
tryb przypuszczający

imperative mood
conditional mood

stopień równy
stopień wyższy
stopień najwyższy

positive
comparative
superlative

Wörterbuch der grammatikalischen Termini

Im Folgenden werden die polnischen grammatikalischen Termini aufgeführt, die in der Übungssammlung verwendet werden, zusammen mit ihrer Entsprechung im Deutschen.

Polnische Termini:

liczba pojedyncza (l.poj.)

liczba mnoga (l.mn.)

rodzaj męski (r.m.)

żywyotny

nieżywyotny

rodzaj żeński (r.ż.)

rodzaj nijaki (r.n.)

rodzaj męskoosobowy

rodzaj niemęskoosobowy

rzeczownik

przymiotnik

czasownik

zaimek

przyimek

przysłówek

mianownik

dopełniacz

celownik

biernik

narzędnik

miejscownik

koniugacja

bezokolicznik

czas terażniejszy

czas przeszły

czas przyszły

aspekt dokonany

aspekt niedokonany

tryb rozkazujący

Deutsche Termini:

Singular

Plural

Maskulinum

belebt

unbelebt

Femininum

Neutrum

männliche Personalform

nicht-männliche Personalform

Substantiv

Adjektiv

Verb

Pronomen

Präposition

Adverb

Nominativ

Genitiv

Dativ

Akkusativ

Instrumental

Lokativ

Konjugation

Infinitiv

Präsens

Präteritum

Futur

vollendeter Aspekt

unvollendeter Aspekt

Imperativ

tryb przypuszczający

Konjunktiv

stopień równy

Positiv

stopień wyższy

Komparativ

stopień najwyższy

Superlativ

Словарь грамматических терминов

Ниже предоставлены польские грамматические термины, употребляемые в сборнике, в переводе на русский язык.

Польские термины:

liczba pojedyncza (l.poj.)

liczba mnoga (l.mn.)

rodzaj męski (r.m.)

żywotny

nieżywotny

rodzaj żeński (r.ż.)

rodzaj nijaki (r.n.)

rodzaj męskoosobowy

rodzaj niemęskoosobowy

rzeczownik

przymiotnik

czasownik

zaimek

przyimek

przysłówek

mianownik

dopełniacz

celownik

biernik

narzędnik

miejsownik

koniugacja

bezokolicznik

czas teraźniejszy

czas przeszły

czas przyszły

aspekt dokonany

Английские и русские термины:

Единственное число

Множественное число

мужской род

одушевленный

неодушевленный

женский род

средний род

лично-мужской род

нелично-мужской род

имя существительное

имя прилагательное

глагол

местоимение

предлог

наречие

Именительный падеж

Родительный падеж

Дательный падеж

Винительный падеж

Творительный падеж

Предложный падеж

спряжение

инфинитив

настоящее время

прошедшее время

будущее время

совершенный вид

aspekt niedokonany
tryb rozkazujący
tryb przypuszczający

несовершенный вид
повелительное наклонение
условное наклонение

stopień równy
stopień wyższy
stopień najwyższy

положительная степень
сравнительная степень
превосходная степень

I

ODMIANA RZECZOWNIKA, PRZYMIOTNIKA I ZAIMKA OSOBOWEGO

1.1. Piękna noc i przystojny parlamentarzysta

Mianownik liczby pojedynczej

I. Proszę dopisać nazwę mieszkańca lub mieszkanki kontynentu, kraju lub miasta.

Kontynent / kraj / miasto	Mieszkaniec	Mieszkanka
Francja	Francuz	Francuzka
Hiszpania	Hiszpan	
Węgry		Węgierka
Szwecja	Szwed	
Włochy	Włoch	Włoszka
Czechy	Czech	
Niemcy	Niemiec	Niemka
Anglia	Anglik	Angielka
Azja	Azjata	Azjatka
Europa	Europejczyk	Europejka
Australia	Australijczyk	
Brazylia		Brazylijka
Argentyna	Argentyńczyk	Argentynka
Korea	Koreańczyk	
Chiny		Chinka
Japonia	Japończyk	
Afryka	Afrykanin	Afrykanka
Ameryka		Amerykanka
Rosja	Rosjanin	
Egipt		Egipcjanka
Warszawa	warszawianin	
Kraków		krakowianka
Wrocław	wrocławianin	
Łódź		łodzianka
Poznań	poznanianin	